

Bruksela, dnia 17 kwietnia 2014 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 44/2014

Sprawozdanie z dyskusji podczas Konferencji Przewodniczących Parlamentów UE nt. „Współpraca międzyparlamentarna z państwami Partnerstwa Wschodniego”

Wilno, 7 kwietnia 2014 r.

W dniach 6-8 kwietnia br. w Wilnie odbyło się coroczne spotkanie Konferencji Przewodniczących Parlamentów UE. Podczas spotkania Sejm RP reprezentowała Marszałek **Ewa Kopacz** a Senat RP reprezentował Marszałek **Bogdan Borusewicz**.

1. Otwarcie obrad

Pani Marszałek Sejmu Republiki Litewskiej, **Loreta Graužinienė**, otworzyła posiedzenie Konferencji Przewodniczących Parlamentów UE (KPPUE) i powitała jej uczestników w Wilnie w budynku Sejmu, w Sali Aktu 11 marca, która jest miejscem o znaczeniu historycznym i symbolicznym. Poinformowała, że spotkanie KPPUE odbywa się po raz pierwszy w historii Litwy. Następnie uczestnicy spotkania obejrzeni film, przedstawiający najnowszą historię Litwy.

Pani Marszałek poinformowała, że w spotkaniu uczestniczy 27 delegacji państw członkowskich, 2 delegacje z państw kandydujących i 4 delegacje z państw Partnerstwa Wschodniego. Pogratulowała przewodniczącemu parlamentu Chorwacji, który po raz pierwszy uczestniczył w posiedzeniu KPPUE. Marszałek powitała również Przewodniczących parlamentów Austrii, Republiki Czeskiej, Estonii, Luksemburga, Słowenii oraz Izby Deputowanych i Senatu Republiki Włoskiej, którzy po raz pierwszy uczestniczyli w posiedzeniu KPPUE. Poinformowała, że ona także po raz pierwszy bierze udział w takim wydarzeniu.

Następnie uczestnicy spotkania wysłuchali wiadomości wideo nagranej przez przewodniczącą Komisji Europejskiej – **José Manuela Barroso**. Przewodniczący Barroso zauważył, że rok 2014 jest szczególny ze względu na wybory do Parlamentu Europejskiego i powołanie nowej Komisji Europejskiej. Podkreślił, że alienacja obywateli od polityki na szczeblu UE jest poważnym problemem i dlatego parlamenty narodowe mają istotną rolę do odegrania w zachęcaniu Europejczyków do udziału w tych wyborach. Przewodniczący Barroso podkreślił, że egzystencjalne pytanie dotyczące istnienia waluty euro jest już nieaktualne, ale nadal pojawia się wiele wyzwań gospodarczych, z których najważniejszym jest powszechne bezrobocie a w szczególności bezrobocie wśród młodzieży, za które wspólnie ponosimy odpowiedzialność europejską i narodową.

Dodał, że kryzys na Ukrainie pokazał, że pokój i stabilność nigdy nie mogą być brane za pewnik i potrzebna jest jedność europejska. W trudnych chwilach Ukraińcy machali flagami UE podczas protestów na Euromajdanie, co stanowiło również źródło inspiracji dla UE. Ponadto dodał, że prezydent Obama podkreślał, że Europa jest niezbędna w polityce amerykańskiej na świecie.

W opinii przewodniczącego Barroso dialog polityczny z parlamentami narodowymi, prowadzony od 2006 r., okazał się sukcesem, ponieważ do KE przyszło dotychczas ponad 600 uzasadnionych opinii. Traktat z Lizbony przewiduje kontrolę pomocniczości, co jest wykorzystywane przez parlamenty narodowe. Zauważył również, że na szczeblu europejskim demokratyczna legitymizacja i odpowiedzialność są zapewniane przez Parlament Europejski, jednak na szczeblu krajowym to parlamenty narodowe powinny zajmować się kontrolą swoich rządów w sprawach europejskich, szczególnie w kwestiach gospodarczych – tak samo, jak ma to miejsce w polityce krajowej. Głównym zadaniem parlamentów narodowych jest kontrola swoich rządów, a nie instytucji UE. Konieczna jest większa koordynacja narodowych polityk gospodarczych, ponieważ zarówno decyzje, jak i brak ich podejmowania, mogą mieć negatywne skutki dla decyzji innych państw i sytuacji gospodarek europejskich. Na koniec przewodniczący Barroso podkreślił, że konieczna jest bardziej pogłębiona dyskusja z parlamentami narodowymi w temacie gospodarki europejskiej.

Następnie Marszałek **Loreta Graužinienė** zaprezentowała projekt porządku obrad i poinformowała, że odbędą się cztery sesje: *Rola parlamentów w przeciwdziałaniu skutkom kryzysu gospodarczego i finansowego; Pięć lat po wejściu w życie traktatu z Lizbony: doświadczenia parlamentów w przeprowadzaniu kontroli zasady pomocniczości; Współpraca*

międzyparlamentarna z państwami Partnerstwa Wschodniego; oraz Współpraca międzyparlamentarna w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Porządek obrad został przyjęty bez uwag.

2. Współpraca międzyparlamentarna z państwami Partnerstwa Wschodniego

Na wstępie uczestnicy Konferencji wysłuchali wiadomości wideo przesłanej przez pana **Oleksandra Turczynowa**, Przewodniczącego Verkhovnej Rady Ukrainy. Przewodniczący Turczynow poinformował, że niestabilna sytuacja na Ukrainie nie pozwoliła mu na udział w konferencji. Przypomniwał, że protesty na Majdanie zostały wywołane przez odmowę podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE przez obalonego prezydenta Wiktora Janukowycza. Podkreślił jednak, że siłą napędową ruchu na Majdanie była wola narodu ukraińskiego do wyzwolenia kraju z głęboko skorumpowanego i autokratycznego reżimu, który został wprowadzony w życie przez prezydenta Janukowycza i był sponsorowany przez Rosję. Według przewodniczącego Turczynowa podpisanie ram politycznych układu stowarzyszeniowego w dniu 21 marca 2014 było historycznym kamieniem milowym i cywilizacyjnym wyborem Ukrainy. Wezwał UE do zniesienia ograniczeń wizowych dla obywateli Ukrainy, w celu dalszego wzmocnienia proeuropejskiego wyboru narodu ukraińskiego. Przewodniczący Turczynow mówił o trwających wysiłkach Rosji, mających na celu destabilizację sytuacji na południu i wschodzie Ukrainy i potwierdził determinację swojego kraju, by nigdy nie uznać nielegalnej aneksji Krymu przez Rosję. Terytorialna integralność Ukrainy i nienaruszalność jej granic zostały zagwarantowane, m.in. przez budapeszteńskie memorandum i traktaty bilateralne. Ostrzegwał przewodniczących parlamentów UE, że obecne kierownictwo Rosji ignoruje cały świat, kwestionuje system prawny ONZ i próbuje przywrócić dawne imperium i że takie próby stanowią zagrożenie dla całej architektury bezpieczeństwa w Europie po zakończeniu zimnej wojny. Podziękował prezydencji litewskiej i społeczeństwu Litwy za wsparcie, gdyż Litwini stoją murem za ukraińskim narodem.

Następnie głos zabrała Marszałek Sejmu Republiki Litewskiej, **Loreta Graužinienė**. Na początku poprosiła o minutę ciszy dla ofiar protestów na Euromajdanie. W swoim wystąpieniu Przewodnicząca Graužinienė przypomniała, że mija właśnie 10. rocznica przystąpienia Litwy i innych państw Europy Wschodniej do UE. Był to dla nich symboliczny dzień powrotu do Europy. Podkreśliła, że w przypadku Litwy to integracja z UE dała istotny impuls dla rozwoju gospodarczego kraju i konsolidacji reform demokratycznych. Teraz UE daje taką możliwość bliższego stowarzyszenia politycznego i integracji gospodarczej z UE

sześciu państwom członkowskim Partnerstwa Wschodniego. Przypomniała, że po tym, jak Litwa odzyskała niepodległość w 1990 r., wsparcie partnerów zagranicznych było istotne dla Litwy w jej walce o wolność i w staraniach, aby przetrwać presję polityczną, wojskową i gospodarczą wywieraną przez upadające imperium sowieckie. Z tego względu wezwała społeczność międzynarodową do udzielenia wszelkiej możliwej pomocy dla Ukrainy w jej wysiłkach, mających na celu uwolnienie się od odradzającej i neoimperialistycznej Rosji. Przyznała, że w okazało się, iż w XXI wieku agresja i przemoc w Europie to rzeczywistość. Widzimy cień wojny w bliskim sąsiedztwie i atak na suwerenność państwową. W tym kontekście Przewodnicząca Grauzinienė podkreśliła również, że ważne jest, aby utrzymywać otwarte drzwi do UE dla wschodnich partnerów, by w przyszłości mogły stać się pełnoprawnymi członkami UE a także NATO. Podkreśliła również, że podpisanie umów stowarzyszeniowych z elementami DCFTA (*Głęboka i wszechstronna strefa wolnego handlu*) z Gruzją i Mołdawią wyposaża te kraje w instrumenty, które gwarantują ich długoterminowe bezpieczeństwo, stabilność ekonomiczną i dobrobyt. Podkreśliła wagę pakietów pomocowych dla Ukrainy, Mołdawii i Gruzji. Podkreśliła, że parlamentarzyści z państw Partnerstwa Wschodniego i UE muszą dążyć do wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego i zapewnienia demokracji, praworządności i respektowania praw człowieka. Wezwała także do dalszego wzmocnienia partnerstwa transatlantyckiego, którego znaczenie uwidocznili obecny kryzys na Ukrainie.

Kolejnym mówcą była pani **Solvita Āboltiņa**, Przewodnicząca Sejmu Republiki Łotewskiej. Przypomniała, że Łotwa przejmuje przewodnictwo w Radzie UE w dniu 1 stycznia 2015 oraz poinformowała, że Łotwa już przygotowuje się do organizacji szczytu Partnerstwa Wschodniego, które odbędzie się w Rydze w maju 2015 r. Podkreśliła, że dla jej kraju wojna skończyła się w 1991 r. Przewodnicząca Āboltiņa zacytowała Roberta Schumana, który po wydarzeniach w 1956 r. w Budapeszcie powiedział, że integracja UE powinna postępować nie tylko w interesie wolnych krajów, ale także w celu powitania w niej obywateli z Europy Wschodniej, którzy w tamtym okresie byli obiektem opresji. Ta sama zasada powinna być aktualna dzisiaj i odnosić się do tych krajów, które pozostają poza obszarem stabilności, demokracji i dobrobytu. Aby UE była silna i bezpieczna, musi dążyć do wzmocnienia swoich sąsiadów. Nowe państwa członkowskie UE są przykładem dla wschodnich partnerów UE, że im również może się udać, jeśli w dalszym ciągu będą podążać drogą reform. Nowe państwa członkowskie nie są już debiutantami i mogą dzielić się wiedzą i doświadczeniem z państwami aspirującymi do członkostwa w UE. W opinii Przewodniczącej Āboltiņy podejście do partnerów wschodnich powinno być zróżnicowane, jednak podstawą powinny być wspólne wartości i zasady. Przedstawiła kilka priorytetów w tej dziedzinie. Po pierwsze,

konieczne jest podpisanie pozostałych elementów umowy stowarzyszeniowej z Ukrainą. Po drugie, należy podpisać jak najszybciej umowy z Gruzją i Mołdawią. Po trzecie, liberalizacja wizowa jest kolejnym ważnym krokiem w wysiłkach zmierzających do wzmocnienia bezpośrednich kontaktów między obywatelami UE i krajów Partnerstwa Wschodniego. Podkreśliła także, że UE nie chce nowej zimnej wojny, jednak nie powinna być nieostrożna i kierować się samozadowoleniem. Radziecka spuścizna wciąż jest obecna w Europie. Nikt nie może być zakładnikiem historii. Wezwała do zdecydowanej reakcji na rosyjską agresję przeciw Ukrainie. Na koniec podkreśliła, że wolność państw Partnerstwa Wschodniego jest naszą wolnością a ich bezpieczeństwo - naszym bezpieczeństwem.

Przewodniczący Parlamentu Mołdawii, pan **Igor Korman**, wyraził wdzięczność za zaproszenie na konferencję. Podkreślił, że Mołdawia znajduje się w historycznym momencie i przechodzi przez trudny okres, który zdecyduje o jej przyszłości. Powiedział, że Mołdawia docenia szeroką akceptację ze strony państw członkowskich UE, czego wyrazem jest m.in. podjęcie przez UE decyzji o zniesieniu wiz dla obywateli Mołdawii. Wyraził również nadzieję, że umowa stowarzyszeniowa z Mołdawią zostanie ratyfikowana niedługo po jej podpisaniu. Wyraził również swoje obawy w związku z kryzysem na Ukrainie, gdyż może on mieć negatywne konsekwencje dla regionu Naddniestrza - Mołdawia musi stawić czoła ryzyku separatyzmu w tym regionie. Wezwał również do międzynarodowego wsparcia dla Mołdawii, aby była w stanie stawić czoła presji wewnętrznej i zewnętrznej. Na koniec podkreślił, że obecnie zarówno Partnerstwo Wschodnie, jak i Unia Europejska dojrzały i jest to dobry moment na określenie wspólnego celu, jakim jest perspektywa członkostwa w UE dla państw Partnerstwa Wschodniego.

Przewodniczący Parlamentu Gruzji, pan **Dawid Usupaszwili**, podziękował prezydencji litewskiej, że nie szczędziła wysiłków, by uczynić z Partnerstwa Wschodniego jeden z najistotniejszych tematów w UE. Odniósł się do sytuacji na Ukrainie i przyznał, że Gruzini nie są nią zaskoczeni i że w 2008 r. UE nie wyciągnęła wniosków z okupacji Gruzji. Jednak obecnie Unia Europejska wydaje się być bardziej zjednoczona niż w 2008 roku, kiedy gruzińskie regiony Abchazji i Osetii Południowej zostały zajęte przez Rosję. Podkreślił, że jeśli kraj nie został ukarany za naruszenie prawa międzynarodowego, to naruszy to prawo po raz kolejny. Dlatego też wezwał przywódców UE, aby nie dopuścili do powtórzenia scenariusza gruzińskiego w przypadku Ukrainy. Tylko demokratyczne państwa mogą ochronić świat przed klęskami. Przewodniczący Usupaszwili przyznał, że Gruzja nie jest ikoną demokracji, ale utrzymuje kurs proeuropejski od 2012 roku a debata w Gruzji koncentruje się na tym, kto jest bardziej pro-UE a kto bardziej pro-NATO. Wszyscy chcą być

w UE i NATO. Przyznał, że Gruzja nigdy nie wyszła z Europy - została z niej siłą wyrwana. Powiedział też, że 80 procent Gruzynów jest za przystąpieniem Gruzji do NATO, ponieważ obawiają się, że bez NATO Gruzja prędzej czy później zniknie z mapy świata. Poprosił o zrobienie wszystkiego, by podjąć kreatywne decyzje podczas najbliższego szczytu NATO.

Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego Republiki Armenii, pan **Howik Abrahamyan**, wypowiadał się pozytywnie o współpracy z UE. Podkreślił, że współpraca międzyparlamentarna Euronest jest doskonałą platformą do współpracy regionalnej. Armenia, jako pierwsza, miała pomysł na rozpoczęcie współpracy międzyparlamentarnej w ramach PW. Podkreślił, że mimo wyboru Armenii i przyłączenia się do unii celnej z Rosją, Armenia jest również zdeterminowana, by współpracować z UE, np. w obszarze zwalczania korupcji, zwiększenia niezależności wymiaru sprawiedliwości, wolności słowa, itp. W jego opinii UE może pomóc Armenii w przeprowadzeniu niezbędnych reform. Podczas III szczytu PW Armenia powtórzyła swoje zaangażowanie w ten projekt w takim wymiarze, w jakim będzie to służyło wspólnym interesom. Armenia zawsze wspierała swoje własne strategiczne interesy. Nie wszystkie kraje w tym regionie gotowe są zaangażować się w integrację. Należy uwzględnić specyfikę każdego konfliktu i państwa i nie stosować tego samego podejścia.

Były Przewodniczący Rady Najwyższej Białorusi, pan **Stanisław Szuszkiewicz**, mówił o niedemokratycznym charakterze reżimu prezydenta Alaksandra Łukaszenki, prześladowaniu opozycji demokratycznej i więzieniu niektórych opozycjonistów. Po nielegalnym rozstrzelaniu opozycjonistów białoruskich prezydent Łukaszenka nadal pozostaje bezkarny. Przyznał z żalem, że poprzedni przywódcy UE niemalże wspierali prezydenta Łukaszenkę - w tym kontekście wymienił Javiera Solanę. UE nie wywierała nacisków na nielegalną władzę. Prezydent Łukaszenka jest przedstawiany jako gwarant niezależności Ukrainy. W jego opinii obecny system na Białorusi służy jedynie interesom Kremla. Wezwał UE, by nie zapominała o Białorusi i kontynuowała wysiłki zmierzające do przekształcenia tego kraju w kraj europejski, który naprawdę szanuje europejskie wartości.

W debacie, która nastąpiła po głównych wystąpieniach, przewodniczący parlamentów narodowych UE wyrazili swoją solidarność z narodem ukraińskim i potępiłi agresję Rosji wobec Ukrainy. Przedstawiono szereg różnych propozycji, w jaki sposób można wzmocnić proeuropejski wybór Ukrainy i innych partnerów ze Wschodu, m.in. poprzez: przyspieszenie procesu liberalizacji wizowej, zwiększenie pomocy dla partnerów wschodnich i kontynuowanie procesu podpisywania umów stowarzyszeniowych z Gruzją, Mołdawią i części DCFTA z Ukrainą. Wspomniano również, że Ukraina została oszukana w 1990 r.,

kiedy to podpisano Memorandum w Budapeszcie, bo pozbyła się broni nuklearnej w zamian za gwarancje jej integralności terytorialnej, które nie zostały zapewnione. Podkreślano również, że rozszerzenie UE jest najbardziej udaną z polityk zewnętrznych UE i że gdyby nie perspektywa członkostwa, historia krajów Europy Środkowej i Wschodniej byłaby zupełnie inna. Jednak w trakcie dyskusji nie osiągnięto porozumienia, co do tego, czy wschodni partnerzy powinni otrzymać jasną perspektywę członkostwa w UE.

Marszałek Senatu RP **Bogdan Borusewicz** powiedział, że planowana dyskusja na temat Partnerstwa Wschodniego została zdominowana przez ostatnie wydarzenia na Ukrainie. Pytał, czy UE akceptuje działania polityczne i militarne Rosji, w tym złamanie umów i ustaleń międzynarodowych, memorandum budapeszteńskiego, na mocy którego Stany Zjednoczone, Rosja i Wielka Brytania zobowiązały się do respektowania suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy, oraz powstrzymania się od wszelkich gróźb użycia siły przeciwko jej niepodległości i integralności terytorialnej, a Ukraina zobowiązała się do przekazania strategicznej broni nuklearnej Rosji i przystąpienia do układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej. Należy sobie zadać pytanie, czy UE akceptuje rosyjską agresję na Ukrainę. Podczas gdy UE mówi o sankcjach, Rosja wprowadza te sankcje. Jako przykład podał blokadę importu wieprzowiny z Litwy i Polski. UE stoi przed poważnym problemem, jak reagować. Istnieje możliwość użycia wojsk na Ukrainie. Wszyscy zdają sobie sprawę, że byliśmy na krawędzi konfliktu zbrojnego. Rosja nadal podejmuje działania destabilizujące na Ukrainie, by zapobiec wyborom prezydenckim w tym kraju. Marszałek Borusewicz podkreślił, że w tym kontekście rozumie obawy krajów Partnerstwa Wschodniego. Sytuacja jest niebezpieczna dla UE. W pełni uzasadnione jest szybkie podpisanie umów stowarzyszeniowych z Gruzją i Mołdawią. Na koniec wyraził nadzieję, że końcowe stanowisko KPPUE będzie uwzględniało obawy, wyrażane przez państwa Partnerstwa Wschodniego.

Wiceprzewodniczący parlamentu Węgier, pan **János Latorcai**, powiedział, że powinna być równowaga między wschodnim i południowym wymiarem polityki sąsiedztwa. Konieczne jest zacieśnienie współpracy ze wschodnimi sąsiadami. Przewodniczący parlamentów grupy wyszehradzkiej nawołują do wzmocnienia wymiaru parlamentarnego Partnerstwa Wschodniego i zacieśnienia współpracy ze zgrupowaniem Euronest. Wyraził nadzieję, że uda się rozwiązać konflikt na Ukrainie w drodze pokojowej.

Przewodniczący parlamentu Estonii, pan **Eiki Nestor**, uznał za ważne ostatnie decyzje UE ws. podpisania politycznej części umowy stowarzyszeniowej z Ukrainą, jak również

zniesienie barier handlowych z tym krajem. Za istotną uznał również perspektywę podpisania umów z Mołdawią i Gruzją, co będzie wyrazem solidarności UE z tymi krajami i zwiększy ich motywację do przeprowadzania koniecznych reform. W opinii przewodniczącego konieczne jest zapewnienie większej skuteczności w unijnej polityce wewnętrznej. Nie można wspierać agresji motywowanej ochroną mniejszości. Prawa mniejszości muszą być chronione i dotyczy to również estońskich współobywateli mówiących po rosyjsku. Jednak rosyjskie działania podobne są do działań niemieckich. Obywatele patrzą z nadzieją i zaufaniem na UE.

Przewodniczący Izby Deputowanych Rumunii, pan **Valeriu Stefan Zgonea**, podkreślił, że polityka sąsiedztwa i rozszerzenie UE interesują kraje Partnerstwa Wschodniego. Europa stanowi dla nich centrum grawitacji. Należy zrewidować nasze myślenie o procesie rozszerzenia - nie chodzi o poszerzenie UE na wschód, ale o zjednoczenie Europy. Konieczna jest adekwatna odpowiedź na wyzwania globalizacji. Bez perspektywy członkostwa w UE historia Europy Wschodniej byłaby gorsza. Agresja rosyjska na Krymie przypomina dawny schemat działania i Zachód musi być zjednoczony wobec rosyjskiej agresji na Ukrainę. UE powinna popisać się myśleniem strategicznym i działać kolektywnie. Partnerstwo Wschodnie to nie kwestia wyboru a konieczność.

Kolejny mówca podkreślił, że powinna być jasna perspektywa członkostwa dla państw Partnerstwa Wschodniego. Postępy dokonane w zakresie umów robią wrażenie, tj. ostatnia decyzja Rady o podpisaniu umów z Gruzją, Mołdawią i politycznej części umowy stowarzyszeniowej z Ukrainą. Ważne są również praktyczne działania. Trzeba zdobyć umysły i ducha tych krajów. Konieczne jest wzmacnianie współpracy międzyparlamentarnej.

Przewodnicząca Izby Deputowanych Holandii, pani **Anouchka Van Miltenburgh**, stwierdziła, że inwazja Krymu to pogwałcenie prawa międzynarodowego i agresja nie do przyjęcia. Zaznaczyła, że przewodniczący parlamentów powinni wyrazić pełną solidarność z obywatelami Ukrainy. Trzeba znaleźć sposoby na niedopuszczanie do tego konfliktu i usunięcie wojsk rosyjskich z Ukrainy, równocześnie nie zamykając kanałów dyplomatycznych i dotrzymując zobowiązań wobec Ukrainy. Na koniec przypomniała o konieczności poszanowania prawa i integralności terytorialnej oraz wartości i podstawowych praw uznanych przez Radę Europy.

Przewodniczący Komisji Spraw UE Senatu Francji, pan **Simon Sutour**, powiedział, że obszar Ukrainy jest częścią obszaru europejskiego. Istniejący status quo został

zakwestionowany przez Rosję, co stanowi poważne naruszenie bezpieczeństwa Europy i musiało mieć przełożenie na sankcje wizowe. Podkreślił jednak, że należy kontynuować dialog z Rosją. Jeśli chodzi o Partnerstwo Wschodnie, to opiera się ono na deklaracji praskiej, która mówi o różnicowaniu polityki w zależności od tempa dostosowania do wymogów członkostwa, zarówno w obszarze politycznym, jak i gospodarczym. Obecnie jedynie Gruzja i Mołdawia są gotowe do podpisania umowy stowarzyszeniowej. Jeśli chodzi o pomoc finansową, należy zachować logikę projektową, jak ma to miejsce w polityce UE wobec obszaru Śródziemnomorza, stosując zasadę: 1/3 na sąsiedztwo wschodnie a 2/3 - na śródziemnomorskie.

Przewodnicząca Izby Deputowanych Włoch, pani **Laura Boldrini**, podkreśliła, że jeśli UE chce uchodzić za organizację wielostronną, powinna udzielić wsparcia Ukrainie, będąc jednak świadomą, z jakim ryzykiem się to wiąże. Najważniejszy jest dialog z kolegami z parlamentów Europy Wschodniej. Polityka partnerstwa jest szczególnie ważna w obszarze Partnerstwa Wschodniego i Śródziemnomorskim. Pogłębianie relacji sąsiedzkich między UE a jej sąsiedztwem leży w interesie wszystkich.

Podsumowując debatę pani **Solvita Āboltiņa**, przewodnicząca Sejmu Republiki Łotewskiej, powiedziała, że zarówno Partnerstwo Wschodnie, jak i Śródziemnomorskie, są tak samo ważne. Ostatnie wydarzenia na Krymie pokazały jednak, że nie chodzi jedynie o Partnerstwo Wschodnie a o bezpieczeństwo Europy. Gruzja i Mołdawia, jako jedyne spośród sześciu państw Partnerstwa Wschodniego, parafowały umowy stowarzyszeniowe z Unią Europejską. Przedstawiciele Gruzji i Mołdawii rozumieją, że nieprędko staną się pełnoprawnymi członkami UE, ale ważne jest demonstrowanie woli politycznej. W kwestii Rosji przewodnicząca pytała, kto powinien zasiąść do negocjacji z Rosją. Podczas zgromadzenia parlamentarnego państw NATO mówiono, że z jedną stroną dyskusji powinna być Rosja a drugą ONZ. USA prowadzą rozmowy z Iranem i Koreą i powinny się zaangażować w rozmowy z Rosją. UE powinna szukać pokojowego - dyplomatycznego rozwiązania konfliktu z Rosją i unikać rozwiązań siłowych. Przyznała jednak, że Rosja szantażuje wiele państw, które są zależne od dostaw gazu z Rosji. Dotyczy to również Gruzji i Mołdawii. UE powinna wspierać państwa, które chcą być demokratyczne i w tej sprawie mówić jasno jednym głosem.

3. Zamknięcie obrad - przyjęcie Konkluzji

Podczas sesji zamykającej Konferencję Przewodniczących Parlamentów UE zostały omówione i przyjęte w drodze konsensusu Konkluzje Prezydencji, zgodnie z propozycją prezydencji litewskiej, z poprawkami wprowadzonymi przez poszczególne delegacje. Konkluzje prezydencji, wraz z deklaracją przyjętą z okazji Międzynarodowego Dnia Romów i przegląd debat sporządzonych przez litewską prezydencję, zostanie przesłany do adresatów określonych w artykule 5 wytycznych sztokholmskich. Dokumenty te zostaną również opublikowane na stronie internetowej IPEX i na stronie Sejmu Republiki Litewskiej.

Na koniec pani **Laura Boldrini**, Przewodnicząca włoskiej Izby Deputowanych, podziękowała Marszałek Sejmu Republiki Litewskiej Graužinienė za doskonałą organizację Konferencji Przewodniczących Parlamentów UE w Wilnie. Przewodnicząca Boldrini zaprosiła wszystkich do Rzymu na posiedzenie kolejnej Konferencji Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej, która odbędzie się wiosną 2015 roku.

Opracowała:

Dr Magdalena Skulimowska

Załącznik:

- **Konkluzje Prezydencji, Konferencja Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej, Wilno, 6-8 kwietnia 2014 r.**

KONKLUZJE PREZYDENCJI

KONFERENCJA PRZEWODNICZĄCYCH PARLAMENTÓW UNII EUROPEJSKIEJ

Wilno, 6-8 kwietnia 2014 r.

Uwagi wstępne

1. Konferencja Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej odbyła się w dniach 6-8 kwietnia 2014 r. w Seimasie Republiki Litewskiej w Wilnie. W Konferencji wzięli udział przewodniczący lub przedstawiciele 27 parlamentów narodowych, Wiceprzewodniczący Parlamentu Europejskiego, jeden przewodniczący i jeden wiceprzewodniczący państw kandydujących oraz czterech przewodniczących lub przedstawicieli parlamentów państw Partnerstwa Wschodniego.
2. Konferencję otworzyła J. E. pani Loreta GRAUŽINIENĖ, Przewodnicząca Seimasu Republiki Litewskiej, która przewodniczyła obradom. J. E. pan José Manuel BARROSO, Przewodniczący Komisji Europejskiej, powitał przewodniczących w wystąpieniu wideo.
3. Podczas sesji I, zatytułowanej „Rola parlamentów w przeciwdziałaniu skutkom kryzysu gospodarczego i finansowego”, zabrali głos następujący mówcy: J. E. pan Algirdas BUTKEVICIUS, Premier Republiki Litewskiej, J. E. pan Mogens LYKKETOFT, Przewodniczący Folketingu Królestwa Danii oraz pan Miguel Angel MARTÍNEZ MARTÍNEZ, Wiceprzewodniczący Parlamentu Europejskiego, przemawiający w imieniu J. E. pana Martina SCHULZA, Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego.
4. Podczas sesji II, zatytułowanej „Pięć lat po wejściu w życie Traktatu z Lizbony: wnioski z kontroli pomocniczości prowadzonej przez parlamenty”, głos zabrali następujący mówcy: J. E. pan Milan ŠTĚCH, Przewodniczący Senatu Republiki Czeskiej, J. E. pan Pietro GRASSO, Przewodniczący Senatu Republiki Włoskiej, J. E. pani Anouchka VAN MILTENBURG, Przewodnicząca Izby Reprezentantów Królestwa Niderlandów oraz Lord Timothy BOSWELL, Przewodniczący Komisji ds. Unii Europejskiej Izby Lordów Wielkiej Brytanii.
5. Podczas sesji III, zatytułowanej „Współpraca międzyparlamentarna z państwami Partnerstwa Wschodniego”, głos zabrali następujący główni mówcy: J. E. pani Loreta GRAUŽINIENĖ, Przewodnicząca Seimasu Republiki Litewskiej i J. E. pani Solvita ĀBOLTIŅA, Przewodnicząca Saeimy Republiki Łotewskiej. Swoje uwagi przedstawili również: J. E. pan Ołeksandr TURCZYNOW, Przewodniczący Rady Najwyższej Ukrainy, J. E. pan Igor CORMAN, Przewodniczący Parlamentu Republiki Mołdawii, J. E. pan Dawid USUPASZWILI, Przewodniczący Parlamentu Gruzji, J. E. pan Howik

ABRAHAMIAN, Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego Republiki Armenii oraz J. E. pan Stanisław SZUSZKIEWICZ, były Przewodniczący Rady Najwyższej Białorusi.

6. Przed rozpoczęciem sesji IV przewodniczący uczcili Międzynarodowy Dzień Romów. Z tej okazji przemówienie wygłosiła J. E. pani Barbara PRAMMER, Przewodnicząca Rady Narodowej Republiki Austrii. Przyjęto deklarację z okazji Międzynarodowego Dnia Romów (zob. załączony aneks).
7. Podczas sesji IV, zatytułowanej „Współpraca międzyparlamentarna w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości”, głos zabrali następujący główni mówcy: J. E. pan Ewangelos-Wasileios MEIMARAKIS, przewodniczący greckiego parlamentu, J. E. pani Ewa KOPACZ, Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, J. E. pani Laura BOLDRINI, Przewodnicząca Izby Deputowanych Republiki Włoskiej oraz J. E. pan Per WESTERBERG, Przewodniczący Riksdagu Królestwa Szwecji.

Rola parlamentów w walce ze skutkami kryzysu gospodarczo-finansowego

8. Przewodniczący stwierdzają, że gospodarka UE wykazuje oznaki łagodnego ożywienia i powrotu do równowagi makroekonomicznej. Wzrost gospodarczy, nawet bardzo nieznaczny, oraz odzyskanie zaufania przedsiębiorców i konsumentów powinny ostatecznie doprowadzić do powstania większej liczby miejsc pracy.
9. Przewodniczący pozostają jednak głęboko zaniepokojeni stanem gospodarki, a zwłaszcza sytuacją społeczną w UE, ponieważ ponad 26 milionów osób w całej Unii pozostaje bez pracy, a poziom bezrobocia wśród młodych ludzi w dalszym ciągu stanowi szczególnie dotkliwy problem. Poziom bezrobocia wśród młodych ludzi, sięgający 22,9 procent w lutym 2014 r., ponad dwukrotnie przewyższał poziom bezrobocia wśród osób dorosłych, wynoszący 10,6 procent¹. Przewodniczący popierają działania podjęte w celu zwalczania bezrobocia, w szczególności wśród młodych, takie jak program *Gwarancja dla młodzieży* czy *Europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego*, ale wzywają też instytucje do poszukiwania bardziej dynamicznej równowagi między dyscypliną fiskalną a priorytetami dotyczącymi wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują decyzję Rady Europejskiej o przyznaniu 6 miliardów euro na realizację *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych* na lata 2014-2020. Przewodniczący podkreślają, że rozwiązywanie problemu bezrobocia wśród młodzieży przyczyni się też do poprawy niepokojącej sytuacji demograficznej w Europie.
10. Przewodniczący stwierdzają, że brak równowagi makroekonomicznej stanowi jedno z największych wyzwań dla strefy euro. W związku z tym przewodniczący uważają, że w celu przywrócenia stabilnego wzrostu gospodarczego, stworzenia nowych miejsc pracy i usunięcia nierówności makroekonomicznych, państwa członkowskie powinny nadal dążyć do osiągnięcia celów dotyczących deficytu budżetowego poprzez wdrażanie niezbędnych reform strukturalnych, w szczególności w zakresie rynku pracy, systemu podatkowego i opieki społecznej, a także w zakresie zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorców, zwłaszcza MŚP, działań na rzecz poprawy administracji publicznej poprzez jej uszczuplenie i usprawnienie, jak również przeciwdziałania oszustwom podatkowym i unikaniu opodatkowania.

¹ Dane Eurostatu.

11. Przewodniczący wyrazili poparcie dla stworzenia unii bankowej w strefie euro i z zadowoleniem przyjęli wstępne porozumienie w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków zawarte pomiędzy Parlamentem Europejskim a Radą 26 marca 2014 roku. Przewodniczący z niecierpliwością czekają też na uruchomienie jednolitego mechanizmu nadzoru jesienią 2014.
12. Przewodniczący mają świadomość daleko idących reform w architekturze unijnego zarządzania gospodarczego i finansowego, które miały miejsce w ciągu ostatnich pięciu lat, oraz roli Parlamentu Europejskiego w tym kontekście. Przewodniczący podkreślają, że reformy te powinny być poparte udoskonalonymi mechanizmami skutecznej kontroli parlamentarnej oraz demokratycznej legitymacji i odpowiedzialności nowych struktur zarządzania.
13. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują zobowiązanie Komisji do nawiązania „wzmocnionego dialogu politycznego” z parlamentami narodowymi w ramach semestru europejskiego, który odbywałby się dwa razy do roku, i oczekują skutecznej realizacji tej propozycji. Przewodniczący podkreślają również, że parlamenty narodowe powinny przyjąć bardziej proaktywną rolę w ramach semestru europejskiego, zwłaszcza jeśli chodzi o kontrolę nad krajowymi programami reform oraz programami stabilności i konwergencji przed przedłożeniem ich Komisji Europejskiej.
14. Przewodniczący stwierdzają, że osiągnięto postęp w zakresie organizacji nowej Konferencji Międzyparlamentarnej przewidzianej w art. 13 Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w Unii Gospodarczej i Walutowej (TSKZ). Przewodniczący odnotowują spotkanie inauguracyjne konferencji pod nazwą „Międzyparlamentarna Konferencja ds. Zarządzania Gospodarczego i Finansowego w Unii Europejskiej”, które odbyło się w dniach 16-17 października 2013 r. w Wilnie podczas litewskiej prezydencji w Radzie UE, oraz drugie spotkanie konferencji pod nazwą „Międzyparlamentarna Konferencja ds. Zarządzania Gospodarczego w Unii Europejskiej”, zorganizowane wspólnie przez Parlament Europejski i parlament grecki, które odbyło się w dniach 20-22 stycznia 2014 r. w Brukseli w ramach Europejskiego Tygodnia Parlamentarnego. Choć rola, zakres i tytuł konferencji wciąż nie zostały sprecyzowane, na tym etapie jasne już jest, że może ona stanowić przydatne forum parlamentarnej dyskusji oraz wymiany idei, informacji i najlepszych praktyk. Przewodniczący uważają, że konferencja może mieć własny regulamin i przyjmować niewiążące konkluzje. Przewodniczący przywołują art. 11 konkluzji KPPUE, która odbyła się w Nikozji w 2013 r., dotyczący przeglądu ustaleń w sprawie konferencji międzyparlamentarnej przewidzianej w art. 13 TSKZ przez Konferencję Przewodniczących mającą się odbyć w 2015 r. w Rzymie. Ponadto przewodniczący z zadowoleniem przyjmują inicjatywę Seimasu Republiki Litewskiej dotyczącą przyjmowania niewiążącego dokumentu politycznego na zakończenie każdego spotkania wymiaru parlamentarnego prezydencji litewskiej w Radzie UE w drugiej połowie 2013 r. i uważają, że zwyczaj ten mógłby być kontynuowany w przyszłości.

Pięć lat po wejściu w życie Traktatu z Lizbony: wnioski z kontroli pomocniczości prowadzonej przez parlamenty

15. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują większe zaangażowanie parlamentów narodowych w proces legislacyjny UE w ciągu ostatnich pięciu lat, które wynika bezpośrednio z nowych uprawnień i instrumentów przyznanych im przez Traktat z

Lizbony.

16. Przewodniczący odnotowują, że parlamenty narodowe coraz aktywniej korzystają z prawa do wydawania uzasadnionych opinii; w okresie od wejścia w życie Traktatu z Lizbony do 10 marca 2014 r. parlamenty narodowe wydały w sumie 278 uzasadnionych opinii.
17. Przewodniczący stwierdzają, że 14 izb 11 parlamentów narodowych przedstawiło w październiku 2013 r. drugą „żółtą kartkę” w odniesieniu do projektu Komisji w sprawie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO), a Komisja podjęła decyzję o utrzymaniu projektu, w oparciu o ocenę, że wiele spośród podnoszonych argumentów nie dotyczyło pomocniczości. Zdaniem przewodniczących uzasadnione opinie powinny także prowadzić do dialogu z Komisją na temat wszelkich obaw wyrażonych w tych opiniach.
18. Przewodniczący podkreślają, że obecny system kontroli pomocniczości w efekcie ogranicza parlamenty narodowe jedynie do wyrażenia pozytywnej lub negatywnej opinii w sprawie pomocniczości. Dlatego też należy podjąć wysiłki zmierzające do bardziej konstruktywnego zaangażowania parlamentów narodowych w proces legislacyjny w Unii Europejskiej, tak aby miały one rzeczywisty wpływ na kształtowanie prawa UE.
19. Przewodniczący uważają, że skuteczniejsza współpraca międzyparlamentarna, intensywniejsza wymiana najlepszych praktyk, w tym dotyczących kontroli pomocniczości, i większe zaangażowanie parlamentów narodowych w kontrolę *ex-ante* flagowych inicjatyw Komisji przyczyniłyby się do większej spójności i wydajności procesu kontroli pomocniczości oraz skuteczniej zaangażowałyby parlamenty narodowe w proces kształtowania polityki unijnej.
20. Przewodniczący popierają dialog polityczny zapoczątkowany w 2006 r. przez Przewodniczącego Komisji Europejskiej, pana José Manuela BARROSO, i zachęcają nową Komisję, która powstanie po wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2014 r., do kontynuowania tej ważnej inicjatywy. Przewodniczący podkreślają jednak, że odpowiedzi Komisji na opinie parlamentów narodowych wyrażane w ramach dialogu politycznego oraz odpowiedzi na uzasadnione opinie mogłyby być udzielane szybciej i bardziej szczegółowo.
21. Przewodniczący przypominają, że – zważywszy jak istotna jest wymiana uwag na temat wniosków legislacyjnych pomiędzy parlamentami – ośmiodziesięciodniowy termin złożenia przez parlamenty narodowe uzasadnionej opinii nie zawsze jest wystarczający, zwłaszcza jeżeli termin ten zbiega się z dniami wolnymi od pracy i wakacjami parlamentarnymi.
22. Przewodniczący uważają, że obecne niedociągnięcia procesu kontroli pomocniczości powinny być usuwane w pierwszej kolejności w ramach dialogu politycznego, poprzez pełne wykorzystanie istniejących narzędzi, bez konieczności wprowadzania zmian do Traktatu. Przewodniczący proponują, aby zbadaniem możliwości skuteczniejszego wykorzystania kontroli pomocniczości zajął się COSAC, zaś następna Konferencja Przewodniczących mogłaby uwzględnić wszelkie prace tego typu wykonane przez COSAC. Konsekwentna praca w ramach COSAC mogłaby stanowić pozytywny bodziec dla systematycznej poprawy systemu kontroli pomocniczości, a przewodniczący byłiby regularnie informowani o postępach i podjętych działaniach podczas Konferencji Przewodniczących. W przypadku jakichkolwiek zmian traktatowych w przyszłości należy rozważyć wydłużenie terminu na przedstawienie uzasadnionej opinii. Jeszcze przed

wprowadzeniem takich zmian należałoby zawrzeć porozumienie polityczne z Komisją w celu usprawnienia istniejącej procedury kontroli pomocniczości, w tym wydłużenia tego terminu.

Współpraca międzyparlamentarna z krajami Partnerstwa Wschodniego

23. Przewodniczący wyrażają głębokie zaniepokojenie z powodu kryzysu na Ukrainie i jego konsekwencji dla bezpieczeństwa międzynarodowego, międzynarodowych rządów prawa i ładu globalnego. Przewodniczący potępiają interwencję zbrojną Rosji na Krymie i jego nielegalne przyłączenie do Rosji, podważające prawo międzynarodowe i stojące w sprzeczności z istniejącymi obowiązkami i zobowiązaniami Rosji, w tym z Kartą Narodów Zjednoczonych, Aktem Końcowym KBWE i Memorandum Budapeszteńskim. Przewodniczący uznają, że tak zwane referendum, które odbyło się na Krymie w dniu 16 marca, jest niekonstytucyjne i potępiają w najmocniejszych słowach wszelkie działania, które naruszają integralność terytorialną i suwerenność Ukrainy. Przewodniczący głęboko wierzą, że w XXI wieku w Europie nie ma miejsca na stosowanie siły i przymusu w celu zmiany granic. Przewodniczący odnotowują także z uznaniem rezolucje wyrażające solidarność i wsparcie ze strony wielu parlamentów UE i zachęcają inne parlamenty UE do rozważenia podobnych kroków.
24. Przewodniczący, wspierając ukraiński rząd w wysiłkach na rzecz ustabilizowania sytuacji w kraju, podjęcia reform i odbudowy gospodarki, wyrażają zdecydowane poparcie dla suwerenności, niepodległości i integralności terytorialnej Ukrainy. Przewodniczący chcieliby zaprosić ukraińskie władze, partie polityczne i społeczeństwo obywatelskie do uczestnictwa w prawdziwym dialogu narodowym i współpracy włączającej wszystkich, poszanowaniu różnorodności regionalnej i zapewnieniu pełnej ochrony praw osób należących do mniejszości narodowych. Przewodniczący zdecydowanie potępiają wszelkie działania separatystyczne i prowokacje podsycane przez zewnętrzne siły liczące na destabilizację sytuacji we wschodniej Ukrainie i w całym kraju.
25. Przewodniczący uważają, że referendum, które odbyło się 16 marca 2014 r. w Autonomicznej Republice Krymu w sprawie jej statusu prawnego, było niekonstytucyjne i dlatego jego wyniki mogą być traktowane jedynie jako bezprawne i nieważne.
26. Przewodniczący popierają pakiet pomocy finansowej dla Ukrainy w wysokości do 11 miliardów euro zaproponowany przez Komisję Europejską i przyjęty przez Radę Europejską w 6 marca 2014 r. oraz inicjatywy udzielenia dodatkowej pomocy finansowej Ukrainie przez USA i innych partnerów międzynarodowych, jak również międzynarodowe instytucje, takie jak MFW, Bank Światowy i EBOR. Przewodniczący zachęcają odpowiednie organy do jak najszybszego przekazania Ukrainie pierwszej transzy wsparcia finansowego, aby zapewnić stabilność gospodarczą kraju i przyspieszyć wdrożenie niezbędnych reform strukturalnych.
27. Przewodniczący popierają sankcje przyjęte przez UE przeciw rosyjskim urzędnikom, którzy są bezpośrednio odpowiedzialni za interwencję zbrojną na Krymie i przyjmują do wiadomości decyzję G7 o zawieszeniu członkostwa Rosji w G8 do czasu zmiany przez nią kursu. Przewodniczący apelują do Rosji o podjęcie wyraźnych kroków w celu załagodzenia kryzysu i popierają dodatkowe środki, w tym sankcje gospodarcze, w przypadku podjęcia przez Federację Rosyjską dalszych kroków w celu destabilizacji

sytuacji na Ukrainie. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują niedawne wysłanie misji OBWE na Ukrainę i wspierają wysiłki podejmowane przez wszystkie strony w celu ułatwienia rzeczywistego dialogu i zaangażowania w rzeczywisty dialog z udziałem Ukrainy i Rosji, w celu znalezienia politycznego rozwiązania.

28. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują podpisanie części politycznej umowy stowarzyszeniowej pomiędzy UE a Ukrainą 21 marca 2014 r. i mają nadzieję, że pozostałe postanowienia, obejmujące pogłębioną i kompleksową umowę o strefie wolnego handlu (DCFTA), zostaną podpisane wkrótce po wyborach prezydenckich na Ukrainie zaplanowanych na 25 maja 2014 roku.
29. Przewodniczący podkreślają strategiczne znaczenie Europejskiej Polityki Sąsiedztwa, w tym krajów Partnerstwa Wschodniego, dla UE i szerszego obszaru Europy oraz zaznaczają, że długoterminowa stabilność i bezpieczeństwo tych krajów zostaną zagwarantowane dopiero poprzez konsolidację demokracji, praworządności, poszanowania praw człowieka, gospodarki rynkowej i dobrego zarządzania – wartości i zasad, które stoją u podstaw polityki Partnerstwa Wschodniego, i które zostały przypomniane podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Wilnie.
30. Przewodniczący podkreślają potrzebę wzmocnienia strategicznego charakteru programu Partnerstwa Wschodniego i zagwarantowania jego ciągłości, wzmocnienia i dalszej realizacji poprzez jak najskuteczniejsze wykorzystywanie istniejących instrumentów: stosunków dwustronnych i wielostronnych, działań sektorowych, platform tematycznych, współpracy formalnej i nieformalnej oraz wzmocnienia bezpośrednich kontaktów międzyludzkich. Przewodniczący potwierdzają suwerenne prawo każdego kraju Partnerstwa Wschodniego do swobodnego decydowania o swojej przyszłości oraz ambicjach i celach w kontekście budowania swoich relacji z UE.
31. Przewodniczący gratulują Mołdawii realizacji planu działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego (VLAP) i wydanych wskutek tego decyzji Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Rady UE o przyznaniu Mołdawii prawa bezwizowego wjazdu na teren UE, które powinno wejść w życie 28 kwietnia 2014 roku. Przewodniczący chwalą również postępy osiągnięte w negocjacjach VLAP z Gruzją i Ukrainą.
32. Przewodniczący odnotowują wysiłki przywódców politycznych i społeczeństwa obywatelskiego Gruzji i Mołdawii w celu utrzymania silnego i konsekwentnego kursu proeuropejskiego w okresie poprzedzającym szczyt Partnerstwa Wschodniego w Wilnie w listopadzie 2013 r., a także później. Przewodniczący uznają, że długoterminowe bezpieczeństwo i dobrobyt tych krajów zależą od jakości związków politycznych i integracji gospodarczej z UE.
33. Przewodniczący odnotowują też pomyślne zawarcie i parafowanie umowy stowarzyszeniowej/DCFTA z Gruzją i Mołdawią podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Wilnie w listopadzie 2013 i spodziewają się podpisania umów przy najbliższej okazji, nie później jednak niż w czerwcu 2014 roku.
34. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują pomyślne zawarcie umowy o ułatwieniach w wydawaniu wiz (VFA) i umowy o readmisji z Armenią, które weszły w życie 1 stycznia 2014 roku.

35. Przewodniczący odnotowują postępy osiągnięte w negocjacjach z Azerbejdżanem w sprawie umowy stowarzyszeniowej od 2010 r. i oczekują zakończenia tego procesu w najszybszym możliwym terminie. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują podpisanie umowy o ułatwieniach w wydawaniu wiz (VFA) i umowy o readmisji z Azerbejdżanem i oczekują na ich ratyfikację. Jednocześnie przewodniczący spodziewają się dalszego rozwoju współpracy na mocy obowiązujących porozumień pomiędzy UE a Azerbejdżanem.
36. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują rozpoczęcie w styczniu 2014 r. negocjacji z Białorusią w sprawie umowy o ułatwieniach w wydawaniu wiz i umowy o readmisji i uważają, że funkcjonujące ułatwienia wizowe z Białorusią mogłyby znacznie wzmocnić kontakty międzyludzkie z tym ważnym krajem europejskim, w którym od prawie dwóch dekad nie wybrano rządu ani parlamentu w demokratycznych wyborach.
37. Przewodniczący przypominają, że kraje Partnerstwa Wschodniego mają perspektywę europejską i mogą się ubiegać o członkostwo w Unii pod warunkiem, że będą przestrzegać zasad demokracji, szanować podstawowe swobody, prawa człowieka i mniejszości oraz zapewniać praworządność. Przewodniczący uważają, że wdrożenie umów stowarzyszeniowych/DCFTA to ważny krok w realizacji tych europejskich aspiracji.
38. Przewodniczący podkreślają fundamentalną rolę społeczeństwa obywatelskiego w okresie przejściowym reform demokratycznych i są przekonani, że zaangażowanie i włączenie społeczeństw obywatelskich, zarówno w UE, jak i w krajach Partnerstwa Wschodniego, ma kluczowe znaczenie dla powodzenia polityki Partnerstwa Wschodniego i dlatego konieczne jest dalsze wzmacnianie komunikacji i współpracy na wszystkich szczeblach i zapewnienie skutecznego wdrażania strategii w celu zwiększenia widoczności UE w krajach Partnerstwa Wschodniego.
39. Przewodniczący pochwalają starania i efekty misji monitorującej Parlamentu Europejskiego na Ukrainie, która odbyła łącznie 27 wizyt na Ukrainie w okresie od czerwca 2012 r. do listopada 2013 r. oraz odnotowują wysiłki pana Pata COXA, byłego Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, i pana Aleksandra KWAŚNIEWSKIEGO, byłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na rzecz rozwiązania problemów dotyczących wybiórczej sprawiedliwości i ułatwienia koniecznych do przeprowadzenia reform sądownictwa na Ukrainie.
40. Przewodniczący powtarzają, że należy zbadać kwestię reprezentacji parlamentów narodowych w ZP Euronest, ponieważ niektóre parlamenty narodowe wyraziły wolę zaangażowania się w pracę zgromadzenia.
41. Przewodniczący zachęcają do aktywniejszej wymiany pomiędzy parlamentami narodowymi i parlamentami krajów Partnerstwa Wschodniego poza obowiązującymi strukturami formalnymi, a w szczególności w kontekście wymiaru parlamentarnego prezydencji Rady UE. W związku z tym przewodniczący z zadowoleniem przyjmują inicjatywę Seimasu Republiki Litewskiej zorganizowania wraz z Parlamentarnym Forum na rzecz Demokracji spotkania przewodniczących komisji spraw zagranicznych parlamentów UE podczas litewskiej prezydencji w Radzie UE w dniach 27-28 listopada w Wilnie, w przededniu III szczytu Partnerstwa Wschodniego, oraz osobnej sesji podczas niniejszej Konferencji Przewodniczących wspólnie z przewodniczącymi parlamentów

krajów Partnerstwa Wschodniego. Parlamenti narodowe mogą poszukiwać różnych innych form międzyparlamentarnego dialogu z parlamentami krajów Partnerstwa Wschodniego w mniejszych grupach, w tym na szczeblu partyjnym.

42. Przewodniczący zauważają też, że po podpisaniu umów stowarzyszeniowych/DCFTA z pierwszą grupą krajów Partnerstwa Wschodniego, parlamenti UE odegrają szczególną rolę w ratyfikacji tych umów. Aby wysłać zdecydowany sygnał o wsparciu dla krajów Partnerstwa Wschodniego, przewodniczący biorą na siebie odpowiedzialność za płynny przebieg procesu ratyfikacyjnego.
43. Przewodniczący zachęcają parlamenti UE do udzielania wsparcia i pomocy na szczeblu dwustronnym parlamentom krajów Partnerstwa Wschodniego poprzez dzielenie się swoim doświadczeniem w zakresie reform demokratycznych, praworządności, przyjmowania i konsolidacji europejskich tradycji prawnych.

Międzyparlamentarna współpraca w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości

44. Przewodniczący dostrzegają osiągnięcia wieloletniego programu sztokholmskiego w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości (PWBIS) w ciągu ostatnich pięciu lat. Przewodniczący wyrażają ubolewanie, że przyjęcie przez Radę Europejską strategicznych wytycznych w zakresie planowania ustawodawczego i operacyjnego w ramach PWBIS (zgodnie z Artykułem 68 TFUE) podczas nadchodzącego posiedzenia w czerwcu 2014 r. może odbyć się bez odpowiednich konsultacji z parlamentami narodowymi i Parlamentem Europejskim. Przewodniczący, przekonani, że parlamenti powinny wnieść istotny wkład w dyskusję na temat priorytetów PWBIS w nadchodzącym okresie, z zadowoleniem przyjmują wysiłki greckiego parlamentu związane ze zorganizowaniem spotkania przewodniczących komisji ds. sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w dniach 16-17 lutego 2014 roku w Atenach oraz wspólnego posiedzenia komisji z Komisją Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu Europejskiego („Priorytety na lata 2014-2019 w obszarze wolności obywatelskich, sprawiedliwości i spraw wewnętrznych”) 19 marca 2014 roku w Brukseli.
45. Przewodniczący są zdania, że nowe strategiczne wytyczne w ramach PWBIS powinny wzmocnić PWBIS po zakończeniu programu sztokholmskiego. Istniejące polityki i przepisy powinny być lepiej wdrażane zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu krajowym, co wymaga odpowiednich działań wszystkich instytucji UE i państw członkowskich, a w szczególności Komisji, która stoi na straży Traktatów, jak też ukończenia prac nad tymi projektami przedstawionymi w ramach programu sztokholmskiego, które nie zostały jeszcze sfinalizowane.
46. Przewodniczący podkreślają też, że strategiczne wytyczne powinny odzwierciedlać gospodarcze i społeczne potrzeby Unii. Na przykład, mimo że zagwarantowanie cyberbezpieczeństwa i zwalczanie cyberprzestępczości powinno być jednym z priorytetów samych w sobie, to ochrona cyberprzestrzeni ma również ważny wymiar gospodarczy w tym sensie, że może zachęcić konsumentów do korzystania z internetu w szerszym zakresie. Komisja Europejska oszacowała, że wdrożenie nowych zasad dotyczących ochrony danych i bezpieczeństwa w internecie może przynieść UE ponad 2 miliardy euro dodatkowego przychodu rocznie. Kolejnym priorytetem w PWBIS o pozytywnych zewnętrznych efektach gospodarczych jest wspólna polityka wizowa, która mając

zastosowanie w przypadku państw członkowskich będących stroną układu z Schengen, mogłaby pomóc UE przyciągnąć bardzo potrzebną wykwalifikowaną siłę roboczą z zagranicy.

47. Przewodniczący podkreślają potrzebę promocji pełnego wdrożenia wspólnej polityki imigracyjnej oraz działań na zewnętrznych granicach Unii Europejskiej, które powinny przyczynić się do ratowania życia na morzu przy jednoczesnym zwalczaniu handlu ludźmi; podkreślają także potrzebę promowania solidarności i uczciwego podziału odpowiedzialności pomiędzy państwa członkowskie.
48. Przewodniczący mają nadzieję, że w nowych wytycznych strategicznych w ramach PWBIS odpowiednio dużo uwagi zajmie kwestia wzmocnienia pozycji kobiet, likwidacji i przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet oraz zasadzie braku dyskryminacji i równości osób i grup społecznych. Przewodniczący wspierają także ustanowienie skutecznych mechanizmów w celu zapewnienia poszanowania praw podstawowych w państwach członkowskich.
49. Przewodniczący zauważają, że parlamenty narodowe wraz z Parlamentem Europejskim są upoważnione do wspólnego tworzenia i wdrażania procedur na rzecz kontroli działań Eurojustu i Europolu, jak określono w art. 12 TUE oraz w art. 85 i 88 TFUE, a także przywołują art. 9 Protokołu 1 do Traktatu z Lizbony.
50. Przewodniczący przypominają, że drugą „żółtą kartkę” przedstawiono w reakcji na wnioski w sprawie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO), i odnotowują komunikat Komisji na temat „żółtej kartki” z 27 listopada 2013 roku.

O pracy IPEX (Międzyparlamentarnej Wymiany Informacji w sprawach UE)

51. Przewodniczący z zadowoleniem przyjmują wnioski ze spotkania sekretarzy generalnych parlamentów Unii Europejskiej, które odbyło się w dniach 26-27 stycznia 2014 r. w Wilnie, w sprawie stworzenia na stronie przewodniczących parlamentów UE nowych podstron poświęconych nowym konferencjom międzyparlamentarnym. Przewodniczący z satysfakcją odnotowują także gotowość parlamentów narodowych przewodniczących tym konferencjom do wymiany istotnych informacji i dokumentów za pośrednictwem IPEX.
52. Przewodniczący pragną podziękować niemieckiemu Bundestagowi za udane przewodnictwo w Radzie IPEX podczas ostatnich czterech lat. Przewodniczący z zadowoleniem zauważają, że właśnie w tych latach IPEX stał się rzetelnym i skutecznym narzędziem wymiany dokumentów i informacji dotyczących współpracy międzyparlamentarnej, również dzięki ciągłemu wsparciu finansowemu i kadrowemu ze strony Parlamentu Europejskiego. Przewodniczący gratulują Seimasowi Republiki Litewskiej objęcia przewodnictwa w Radzie IPEX po zakończeniu tej konferencji i życzą mu pomyślnego wypełniania mandatu przewodniczącego.
53. Przewodniczący przyjmują do wiadomości decyzję Komisji, na mocy której dokumenty wcześniej przekazywane przez nią tylko Radzie będą przekazywane parlamentom narodowym, Parlamentowi Europejskiemu i IPEX.
54. Ponadto, przewodniczący dostrzegają wysiłki podejmowane przez organy IPEX i korespondentów IPEX na rzecz promocji poprawnego korzystania z symboli i

poprawnego zamieszczania na stronie istotnych dokumentów, dzięki czemu IPEX ma pozostać rzetelnym narzędziem służącym do współpracy i wymiany międzyparlamentarnej, a także ważnym źródłem informacji dla obywateli UE.

**Deklaracja
Konferencji Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej
z okazji Międzynarodowego Dnia Romów**

Wilno, 8 kwietnia 2014 r.

My, przewodniczący parlamentów państw członkowskich UE i Przewodniczący Parlamentu Europejskiego –

- Dzisiaj, z okazji Międzynarodowego Dnia Romów, upamiętniającego pierwszy międzynarodowy Kongres Romów, który odbył się w Londynie w dniu 8 kwietnia 1971 r., podczas którego utworzono Unię Romów jako międzynarodową organizację przedstawicielską;
 - Mając na uwadze fakt, że w Europie żyje w przybliżeniu od dziesięciu do dwunastu milionów Romów, co stanowi jedną z największych grup znajdujących się w trudnej sytuacji, przy czym około połowa z nich to obywatele Unii Europejskiej;
 - Zaniepokojeni faktem, że Romowie spotykają się na co dzień z uprzedzeniami, nietolerancją, dyskryminacją i wykluczeniem społecznym i stanowią zmarginalizowaną grupę, żyjącą w skrajnie trudnych warunkach społecznych i ekonomicznych;
 - Wyrażając uznanie dla poczynionych dotychczas – zwłaszcza przez Unię Europejską, Radę Europy i OBWE – wysiłków na rzecz wdrożenia rozwiązań na szczeblu europejskim;
 - Wyrażając szczególne uznanie dla przyjętych w 2011 r. unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów do 2020 roku oraz podjętych już przez państwa członkowskie UE kroków zmierzających do ich wdrożenia w formie krajowych strategii dalszej integracji Romów;
1. Uważamy, że różnorodność kulturowa i językowa stanowi fundamentalną cechę Unii Europejskiej, zaś Romowie przyczyniają się do wzbogacenia tej różnorodności;
 2. Uważamy, że wspieranie integracji Romów jest przedmiotem wspólnej troski i zainteresowania państw członkowskich i UE, zaś współpraca na szczeblu unijnym przynosi znaczną wartość dodaną, podczas gdy odpowiedzialność za wdrożenie odpowiednich środków

spoczywa w pierwszej kolejności na państwach członkowskich, zważywszy na różnorodność sytuacji panujących w poszczególnych krajach i to, że Romowie stanowią przede wszystkim mniejszości w zamieszkiwanych przez siebie krajach i nie tworzą jednorodnej grupy;

3. Uważamy, że strategie przyjęte przez poszczególne państwa członkowskie muszą być ukierunkowane na zapewnienie akceptacji Romów oraz na ich integrację z danym społeczeństwem;
4. Uważamy, że konieczne jest podjęcie konkretnych działań w następujących obszarach:
 - a. dostęp do edukacji,
 - b. dostęp do zatrudnienia,
 - c. dostęp do opieki zdrowotnej,
 - d. dostęp do mieszkań i podstawowych usług.
5. Uważamy, że strategie mające na celu poprawę sytuacji Romów należy wdrażać nie tylko na rzecz Romów, ale również we współpracy z nimi, zaś integracja Romów możliwa jest jedynie przy współdziałaniu ich samych, ich przedstawicieli i organizacji, co z kolei uwarunkowane jest odpowiednim poziomem ich społecznego, gospodarczego, politycznego i kulturowego uczestnictwa w społeczeństwie.